

BÁCSMEGYEI FÜGGETLENSÉG

A BACS-BODROG VARMEGYEI ES A ZOMEORI FÜGGETLENSÉGI ES 48-AS PÁBT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 3 kor. — Néptanítók részére: Egész évre 8 kor., félévre 4 kor. — Egyes szám ára 10 fillér.
Megjelenik: vasárnap és csütörtökön.

Felelős szerkesztő: Dr. Jovanovits József.
Lapszerkesztő: Dr. Gál Rezső.
Laptulajdonos a „Zombori Függetlenségi Párt.”

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Erzsébet-körút 13. sz. hová a lapot illető közlemények és az előfizetések küldendők. — Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza.
Szerkesztőség és kiadóhivatal telefonszáma: 76.

A közös konyhák szociálizmusa.

Zombor, szept. 25.

Széles e hazában mindenütt foglalkoznak immár az ugynevezett *közös konyha* intézményével. Nagybeeskereken Nagy Dezső dr., előkelő fiskális agyában — vagy talán inkább szívében — fogant meg az eszme s létrehozta az első magyar közös konyhát.

Abban az alakban, melyben Nagybeeskereken s példáján lényegtelen alaki változtatásokkal még egynéhány városban létrejött a közös konyha, az intézmény egészen új. Lényege az, hogy több család társul, s együttesen vezetett konyhán látják el a saját ételmezésüket.

A cél azonban, amit ez intézmény szolgál, nem új. Angolországban s különösen Amerikában már régen léteznek hasonló célu *vállalatok*. A praktikus amerikai már régen belátta, hogy a háztartás, a család ételmezése igen jól jövedelmező tömegtermelési vállalkozást képez. A business-ért élő amerikai polgár felesége gyümölcsözőbb dologgal tud foglalkozni, mint a lakás tisztogatásával, a konyha vezetésével és a háztartás ezer más apró-cseprő bajával, gondjával. Amerikában háztartást olyan formában mint nálunk, ritkán találunk. Csak a nagyon gazdag yankee engedi meg magának azt a fényűzést, hogy az ó-világ szokása szerinti háztartást vezet. A középosztály egész háztartását erre berendezett vállalatokra bizza. A lakás takarítását, tisztogatását a *„clearing enterprise“* (takarító vállalat) látja el. Reggel, mikor a dologtevő háznép munkájára elszéled, megjelenik a lakásban a *clearing enterprise* két markos legénye, vagy jól megtermett, talán Árvamegyéből való két tót leányzó és hozzá lát a lakás takarításához. E begyakorlott munkások rövid 1—1½ óra alatt ragyogó tisztaságot varázsolnak a lakásba. Az ebédet, vacsorát a *„boarding house“*

(ételmezési vállalat) szállítja pontos időben száguldó kocsikon. A gyermeknevelést az institution for education (nevelő intézetek) látják el, melyekben a gyermek az egész napot szakszerű vezetés és felügyelet mellett tanul, szórakozik s testedző játékokban vesz részt. És este a család ismét együtt van.

Azok a társadalmi viszonyok, melyek nálunk az embereket közös-konyha féle intézmények létesítésére ösztökélik, az érettebb társadalmu Angliában és Amerikában már régóta túlhaladott álláspontot képeznek. A társadalmi forrongás, a szociálizmus, mely nálunk most escesemő korát éli, ott már tetterős férfivá növekedett és az evolúció örök igaz törvényének kényszerítő hatása szerint alapjában átalakítja az egész társadalmat és vele a társadalmi életet. Minden embernek jogában áll nem csak élni, hanem lehetőség szerint jól és mindig jobban élni, ami alatt természetesen nemesak az anyagi javak, hanem a kultura minden malasztja is értendő. Ez képezi rugóját a szociálizmusnak, amely fellelhető a proletariátusban és a középosztályban egyaránt, sőt a nagy tőkés társadalom is ezért tülekedik. A szociális mozgalmak nem struggle for life, nem a létért való küzdelem már, hanem struggle for better life, küzdelem a jobbik létért.

A közös konyha alakítása a középosztály szociális mozgalmá. Az utolsó néprétegekből megindult szociális mozgalmak (most még csak a escesemő rikácsolása és rugkapálódzása) meghozta első gyümölcsét. Minden megdrágult! A sivitó escesemő kierőszakolt már a maga részére egy parányi jobb létet. Az alsó népréteg már valamiskével *„jobban él.”* És e jobb élethez való eszközt a középosztálytól erőszakolta ki. A középosztályra nehezedik első sorban a javuló népjólét minden terhe. A szárnyát bontogató

szociálizmus teljesen készületlenül találta a középosztályt, és ezek között első sorban a tisztviselő és a lateiner osztályt, kiknek jövedelmi viszonyai a bekövetkezett általános drágulással semmit sem javultak. Amde rikácsol és rugkapálódzik már a középosztály is! A tisztviselők gyülekeznek, kongreálnak, imitt-amott sztrájkjal fenyegetve kísérlik meg jobb javadalmasításuk kierőszakolását. Lateinerek szövetkeznek, hogy munkájuk jobb díjazását kiesikarják. Kereskedők, iparosok kartellbe lépnek, hogy árujukat, termékeiket jobban értékesíthessék.

A közös konyha is a középosztály szociálizmusának escesemő korabeli első mozgolódásának jelensége. Védekezik vele a drágasággal szemben. Olesőbbá kell tennie ételmezését, mert a régi viszonyokhoz szabott jövedelme nem fedezi az általános megdrágulás követelte jelentékeny többletet. Nem eselédmizéria, sem kényelmi szempont az, mi az embereket efféle intézmények létesítésére ösztökéli, hanem a megélhetésnek átmenet nélkül bekövetkezett megnehezítése. Cselédmizéria csupán annyiban, hogy eseléd-ség tartása igen drága fényűzéssé vált!

Más kérdés az, hogy vajjon a közös konyhák olyan alakban, amint nálunk szervezik, tehát szövetkezési vagy társulási alapon, meg fognak-e tudni felelni azon célnak, melyre alakítottak? Az én nézetem az, hogy feltétlenül javítani fognak a helyzeten, de nem fogják nyújtani teljes mértékben azon előnyöket, melyeket az angol és amerikai boarding house-ok (ételmezési vállalatok) biztosítanak. Kezdetnek jó. Erős a meggyőződése azonban, hogy e közös konyhák fogják az impulzust megadni arra, hogy nálunk is, a család ételmezése magánvállalkozás tárgyát fogja képezni, s hogy ebben is csakhamar erős, egészséges és a közönség üdvére szolgáló verseny fog kifejlődni, úgy hogy mindenki az eddiginél olesőbb, de viszo-

15 perc alatt
száradó

41-100-62

EMAIL PADLÓ MÁZ

0. 1. 2. 3. 4. 5. szám

csak a céggel ellátott az eredeti.

Kapható:

Ifj. Heindlhofer Róbert

Zombor.

nyainak megfelelő élelmezéshez csak vállalkozáson alapuló tömegtermelés révén fog jutni.

Alakítsunk csak közös konyhákat minél többet és a különböző igényeknek megfelelőket! Ez is egy lépés az egészséges szociális alakulás felé!

Feles Adolf dr.

Zombor, szeptember 25.

A zentai hivatalvizsgálat. Egy vicinális ujságoeska, a zentai *Összetartás*, legutóbbi vezércikkében szóvá teszi a főispán által Zentán megtartott hivatalvizsgálatot. Nem lehet kifogásunk az ellen, ha a sajtó közigazgatási közegek ténykedéseit bírálat tárgyává teszi, de a mód, mellyel az *Összetartás* ezt a kétségtelen jogát gyakorolja, annyira kihívó, hogy néhány szóval meg kell róla emlékeznünk. Az a mosdatlan száju kirohanás, mellyel az *Összetartás* a főispán személyét támadja, a mi részünkről nem szorul visszautasításra; visszautasítja azt, vak és ostoba gyűlölködés megnyilatkozásának tekinti *pártkülönbség nélkül* a megye egész közönsége. De vissza kell utasítanunk a megye tisztikara ellen elszórt vádakát és megbotránkozásunknak kell kifejezést adnunk azon, hogy akkor, midőn a hazafias, derék magyar tisztviselői kar az egész ország s az egész magyar sajtó rokonszenvétől kísérve, hatalmas akciót indít helyzetének javítása iránt, ugyanekkor akad egy magát a sajtó organumának tartó papirdarab, mely sárral dobálja meg a főispánt azért, mert a tisztviselők helyzetén javítani akar, azért, mert a közszolgálat lelkiismeretes ellátása céljából a tisztviselők létszámát szaporítani akarja s mert a köz érdekét minuciózus részletekre is kiterjeszkedő gonddal támogatja.

A vastag káromlások és puffogó frázisok közül persze kilóg a lóláb: a főispáni vizsgálat során fegyelmet rendeltek el az egyik tisztviselő ellen, aki történetesen az *Összetartás* szerkeszti. S ez megmagyarázza, hogy miért látja az *Összetartás* oly sötétnek a főispán személyét, a tisztviselői kart, a függetlenségi politikát stb. stb.

A Bácsmezei Irodalmi Társaság választmányi gyűlése.

A nyári szünet után, mely a szellemi élet terén, főleg vidéki városokban mindig bizonyos fokú pangás okozója, kulturegyesületeink sűrű egymásutánban ismét munkához látnak. E nemes versenyben ezuttal előljár a *Bácsmezei Irodalmi Társaság*, mely f. hó 24-ikén tartotta választmányi gyűlését. A vakáció szülte tétlenkedés még éreztette hatását, mert a fáradhatatlan elnökön kívül mindössze öt tag jelent meg a gyűlésen. A mennyire elszomorító ez a részvétlenség, annyira nem meglepő jelenség. Régi tünet ez már nálunk, nem csupán Zomborban, hanem országszerte. Ez is olyan morbus hungaricus féle, amelyből csak a finomult izlés terjedésével és az igazi lelki mivelttség ténylegesével fogunk kilábolni. Most még

ott tartunk, hogy kevesek kitaró munkájának pótolnia kell a nagyobb tömegek mulékony lelkesedését.

A választmányi gyűlés tárgysorozatának első pontja *Vértesi Károly* elnöki jelentése volt Szilágyi Dezső emlékszozárnak leleplezési ünnepélyéről, melyen a társaságot az elnök vezetésével mintegy 7 tag képviselte. A társaság nevében az elnök koszorút helyezett a szoborra, aztán pedig a küldöttség élén a minisztereknél tisztelgett. Mindezt a választmány jóváhagyólag tudomásul vette. A *Bodnár Zsigmond*, nagynevű tudósunk és a társaság rendes tagjának elhunytáról szóló elnöki jelentés élénk részvétet keltett. Bodnár éppen az idei ciklusra ígért egy felolvasást a feminizmusról, s velünk együtt a közönség is bizonyára fájlalni fogja, hogy nem élvezheti majd ennek az eredeti magyar gondolkodónak mélyreható fejtegetéseit arról a kérdéstről, mely mostanság a nyilvános diskusszió előterében áll, s amelyet Schwimmer Róza a nőemancipáció buzgó előharcosának tavalyi előadásából már ismer. A választmány, mely gyászának jeléül, a boldogult tudós emlékét jegyzőkönyvileg megörökítette.

Örvendetes tudomásul szolgált *Zsoldos Benő dr.* pénztáros kimutatása, mely 903 korona 25 fillér bevételt s ezzel szemben mindössze 56 korona 60 fillérnyi kiadást, vagyis 846 korona 65 fillér tiszta vagyont tüntet fel. Ezt a rendkívül kedvező mérleget társaságunk a Tulipánszövetség — Magyar Védőegyesület *Jovánovits Leona* urleány elnöklése alatt működő leány-szakosztályának köszönheti, mely a nyár folyamán rendezett két kabaret-előadás tiszta jövedelmét az irodalmi társaságnak juttatta.

Végül hosszabb eszmecsere után kimondotta a választmány, hogy október hó utolsó vasárnapján a társaság megkezdi nyilvános felolvasó gyűléseit, melyekre lehetőség szerint a fővárosi írói gárda egyik-másik előkelőbb alakját is megnyerni szándékozik. Ezzel kapcsolatban a választmány az elnökség útján felkéri a társaság rendes, tehát működő tagjait, hogy a székfoglaló megtartása céljából irandó műveiket *Pataj Sándor dr.* főtákar címére beküldeni, vagy legalább is azok tárgyát és címét idejében bejelenteni sziveskedjenek.

Zombor, 1907. szeptember 25.

A konkoly. Alig mulik el nap, hogy a sajtóban vádaskodó közlemények meg ne jelenjenek. Ezek a leleplezésszerű hírek többnyire oly férfiakról szólnak, akik jelenleg a koalíció biztos révében hősködő pose-ok közt játszik az igazi hazafi tetszetős szerepét, az alkotmányválság idején azonban a hatalom bitorlóival kacérokodtak. Nem kutatva már most azt, mennyi az igazság, mennyi pedig a ferdítés, a célzatos hamisság ezekben a közleményekben, annyit mi is kénytelenek vagyunk elismerni, hogy bizony sok, aránylag nagyon is sok az olyan elem a függetlenségi párthban, amely nem oda való, s amely a legelső súlyosabb megpróbáltatás esetén, menekülő patkánysereg módjára fog hátat fordítani pártunk hajójának. Majd ha újra ki kell állanunk a küzdő tere, akkor fogjuk csak tapasztalni, a késői bánat maró érzetével, hogy helyrehozhatatlanul súlyos hibát követtünk el, amikor válogatás és észszerű óvatosság nélkül megnyitottuk pártunk zsilipjeit a mindenkor hatalom árjával uszók óriási tömege előtt. Akkor válik majd a konkoly a tiszta buzától, csak hogy ennek a

különválaszi processzusnak az árát a mi pártunk hatalmi állása fogja majd megadni.

Függetlenségi pártalakulás. Píros község választó polgársága — mint tudósítónk jelenti — *Fehér János* földbirtokos, kor-elnök vezetése mellett vasárnap igen népes értekezletet tartott, amelyen egyhangú lelkesedéssel elhatározták, hogy megalakítják az ottani függetlenségi és 48-as pártot. A párt elnökévé *Szabó Gyula* községi segédjegyzőt, jegyzővé *Mágori Sándort* választották meg. A gyűlés *Kossuth Ferencet*, az orsz. függetlenségi és 48-as párt elnökét és *Fernbach Károly* főispánt meleghangú távirattal üdvözölte. — A párt elhatározta még, hogy a maga kebelében egyszermind függetlenségi kört is alakít. Az alakítandó kör alapszabálytervezetét elfogadták és utasították az elnökséget, hogy azt jóváhagyás végett a belügy-miniszteriumhoz terjessze fel.

A kereskedelmi alkalmazottak szervező gyűlése.

A zombori kereskedelmi alkalmazottak f. hó 22-én szervezkedő gyűlést tartottak, melyen megjelentek a kereskedelmi alkalmazottak országos egyesületének budapesti kiküldöttei: *Taubner Vilmos*, a K. A. O. E. ügyvezető elnöke és *Berkes Imre* hirlapíró, a Kereskedelmi Alkalmazottak című lap társ-szerkesztője. A gyűlés a helybeli kereskedelmi alkalmazottak egylete helyiségében folyt le, igen szép számu hallgatóság jelenlétében.

A gyűlést *Weidinger Lajos* a zombori kereskedelmi alkalmazottak egyesületének elnöke nyitotta meg, ki rövid tartalmas pár szóban üdvözölte a megjelenteket. Azután *Deutsch Dezső* az egylet titkára üdvözölte a budapesti kiküldötteket. Beszédében szép szavakkal vázolta a tiszteletreméltó viszonyt, mely helyben a főnökök és alkalmazottak közt fennáll, de ennek dacára szükségesnek tartja az alkalmazottak szervezkedését.

Majd *Taubner Vilmos* ecsetelte a szervezkedés fontosságát, ugyszintén a vasárnapi munkaszünet behozatalának és az egységes záróra létesítésének szükségességét és felszólította az egyesületet, hogy lépjen be a Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesületének kötelékébe. Beszédét zugó taps követte. *Berkes Imre* igen szép beszédben szintén a szervezkedés fontos voltát fejtegette, mely alapon az alkalmazottak a budapesti sajtó támogatására mindenkor számíthatnak. *Spitzer Sándor* főnök, az egyesület alapító tagja elvileg helyesli a szervezkedést, bár gyakorlati kivitelében akadályokat lát. *Weidinger* elnök igen szép, lendületes beszédben lelkesítette az alkalmazottakat a nélkülözhetetlen szervezkedésre és kijelentette, hogy mozgalmukat mindenkor teljes szívből pártfogolja. Beszéde nagy hatást keltett s nyomában percekig zugott az éljen és a taps.

Végül a szervező gyűlés, elnökének ajánlatára, táviratilag üdvözölte *Vásonyfi Vilmos dr.* orsz. képviselőt, mint a K. A. O. E. elnökét.

H I R E K.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter *Kihut János* zombori törvényszéki joggyakornokot a zombori kir. törvényszékhez aljegyzővé nevezte ki.

Joggyakornoki kinevezés. A szegedi kir. ítélőtábla elnöke dr. *Viktor István* palánkai járásbíróági díjtan joggyakornokot a vezetéke alatt álló ítélőtábla kerületébe díjas joggyakornokká nevezte ki.

A főispán üdvözlése. A Bács-Bodrog vármegyei általános tanítóegyesület folyó hó 22-én és 23-án tartotta Ujvidéken rendes közgyűlését, amelyből Fernbach Károly főispánt, Vojnits István alispánt és Faragó János helyettes tanfelügyelőt lelkes hangú táviratban üdvözlötték. A főispánhoz intézett távirat így hangzik: Méltóságos Fernbach Károly urnak, Bács-Bodrog vármegye főispánja, Zombor, Bács-Bodrog vármegye általános tanítóegyesülete őszinte üdvözlétének kifejezése mellett hálásan emlékezik vissza múlt évi december hóban Zombor sz. kir. városában tartott nagyértékű alkalmából Méltóságodnak a tanítói fizetések rendezése körül tapasztalt s a vármegye törvényhatósági ülésében kifejtett támogatására, melyért fogadja Méltóságos főispán ur a közgyűlés mély tiszteletének a kijelentését. Molnár Ferenc, az egyesület elnöke.

Kinevezés. Ujvidék városában rendszerezett második közjegyzői állásra Szeberényi István apatini kir. közjegyző nevezetett ki.

Kinevezés. Elek Zoltán topolyai postás táviratgyakornokot a postaigazgatóság Karánsebesre segédítetté nevezte ki.

Bérmálás. Városhy Gyula kalocsai érsek ma csütörtökön Bezdánban, pénteken Monostorszegen, szombaton Bácskertesén és vasárnap Apatinban osztja ki a bérmálás szentségét. — A monostorszegi bérmálás alkalmával közreműködik a bezdáni olvasóköri dalárda. Offertorium alatt Jambor Béla előadja Hargitt: O salutaris hostia-ját.

Vármegyei közgyűlés. Bács-Bodrog vármegye törvényhatósági bizottsága folyó évi október hó 5-én tartja meg rendes évnegyedes közgyűlését. A vármegyei és városi közigazgatási bizottságok ülése, mivel október 6-ika vasárnapra esik, hétfőn, október hó 7-én lesz megtartva.

Egyházmegyei hírek. Bászler István garai plébános, Bálint György szilágyi adminisztrátorra kinevezettek.

Uj doktorok. A kolozsvári egyetemen jogtudományi doktorrá avatták Müller János és Veszolovszky Dezső zombori lakosokat.

Pártvacsoza. A zombori Függetlenségi Kör helyiségeiben 1907. évi október 5-én, szombaton fél 8 órakor társasvacsoza lesz, melyre a tisztelt tag urak, családjuk és vendégei tisztelettel meghívattak. Egy teríték ára 1 kor. 60 fillér. Jegyek a köri helyiségben, Pein Ádámmal, Sztrilich Zsiga és Mayer István kereskedéseiben kaphatók legkésőbb október hó 4-én déli 12 óráig. Zombor, 1907. évi szeptember 23-án. A vigalmi bizottság nevében: Vértesi Károly, bizottsági elnök.

Református misszió egyház Zomborban. Vasárnap délelőtt 12 órakor az ev. ref. egyház hívei népes közgyűlést tartottak az ág. ev. templomban, a melyen Arany Gusztáv pacséri lelkész indítványára elhatározták, hogy Zomborban misszió anyaegyházzá alakulnak; hogy templom, paplak és az iskolafejlesztésének költségeire országos gyűjtés engedélyezéseért a belügyminiszterhez felterjesztést intézzenek; hogy 20000 korona segély adományozásáért az ev. ref. országos alapok egyetemes kezeléséhez kérvénnyel fordulnak. A hívek részéről adandó bármily összegű adományok Kozma László úr, a dunamelléki—bácsi egyházmegyei gondnokság világi elnöke kezéhez juttatandók. Az adakozások már a közgyűlés folyamán megkezdettek: Kozma László 500 kor., Hettesheimer Henrik, Dömötör Pál 150—150 kor., Arany Gusztáv, Jánosy Antal 100—100 kor., dr. Pataj Sándor, özv. Tomcsányi Endréné, Zsoldos Benő, 60—60 korona. Az aláírt összegek három év alatt egyenlő részletben törleszthetők.

Hymnus az iskolában. A vallás- és közoktatásügyi miniszter elrendelte, hogy valamennyi iskolában a magyar Hymnus köztájjal együtt két táblára legyen fölvonva. — A minisztérium ezen hazafias dalt kinyomatta és egyelőre az állami iskoláknak megküldte. Jövőre a többi iskola is megkapja a két táblát és ezeket az iskoláknak meg kell őrizniük.

Bácskai új tanügyi lap. Obecsén, Göndör Ferenc tanítónak a bácsmezei tanítószövetség elnökének szerkesztésében e hó 20-án „Népoktatás” cím alatt új tanügyi lap jelent meg, amely hivatva lesz ennek az óriási megyének tanügyét szolgálmi és fejleszteni.

A Rákóczi-szoborbizottság gyűlése. A Rákóczi-szoborbizottság Vértesi Károly elnöklésével f. hó 24-ikén d. u. 5 órakor a Polgári Kaszinó tanácstermében gyűlést tartott. A tárgysorozat legkiemelkedőbb pontja kétségtelenül Vujevich Alajos pénztáros jelentése volt, mely szerint a kibocsátott 12540 gyűjtőív utáni bevétel 5595 kor. 50 fill., a kiadás pedig 1225 kor. 46 fill., úgy hogy mostanig már 4370 kor. 4 fill. áll a bizottság rendelkezésére, mely összeghez még hozzászámítandó a vármegye 1000 koronás adománya. Napról-napra újabb pénzküldemények érkeznek, s ha e biztató előjelek nem esznek, a szobor felállításához szükséges tetemes összeg jóval előbb fog összegyűlni, sem mint gondoltuk volna. A gyűjtés célját szolgálja az ügybuzgó elnök azon intézkedése is, hogy a Magyar Olvasókörben, a Polgári Kaszinóban, továbbá a Függetlenségi Körben és az Iparos Körben egy-egy gyűjtőperselyt helyeztet el, melyeket a magunk részéről is az illető tagok szíves figyelmébe ajánlunk. Szép eredményt várhatunk továbbá azon körlevelektől is, melyekben az elnök az összes bácsmezei társaságokat és egyesületeket a hazafias áldozatkészség nevében felkérte, hogy a tél folyamán rendezendő valamelyik mulatságnak tiszta jövedelmét a zombori Rákóczi-szobor alapjára fordítsák. A bizottság az elnök ezen intézkedéseit jóváhagyólag, a gyűjtés terén aránylag rövid idő alatt elért kedvező eredményről szóló pénztári jelentést pedig örömmel tudomásul vette.

Október 10. Mivel a munkásszervezet október 10-re, a képviselőház megnyitásának napjára kimondotta az általános munkaszünetet, az ezt követő napon, azaz október 11-én a lapok sem jelenhetnek meg, úgy hogy a közönség a képviselőház megnyitásának lefolyásáról és az általános választójog mellett való munkástüntetésről is csak az október 12-én megjelenő lapokból fog értesülhetni.

Letartóztatott zsaroló. A délvideki közgazdasági bank részvénytársaság, a Hungária kendergyár és Lányi Mór orsz. képviselő feljelentést tettek a szabadkai rendőrkapitányságnál Dukesz Lajos palánkai kendergyári igazgató ellen, ki előbb a verbászi Hungária kendergyár igazgatója volt. A Hungária kendergyár részvénytársaságnál tudvalevőleg nagy mértékben érdekelve van a szabadkai Délvideki Közgazdasági Bank. A feljelentés szerint a kendergyár igazgatósága Dukesz Lajost elbocsájtotta s ez most azzal fenyegetődik, hogy Lányi Mór és a közgazdasági bank ellen kompromittáló cikkeket fog közzétenni, amennyiben nevezettek neki előnyös szerződést és 13400 korona előleget nem adnak. A feljelentés alapján a rendőrség Dukesz Lajos ellen zsarolás miatt a nyomozást elrendelte és egyben Dukeszt előzetes letartóztatásba helyezte. Dukesz azzal védekezik, hogy őt, aki jelenleg a Hungária kendergyár egyik konkurensének, a palánkai „Michels”-féle kenderáztató és kötélgárnak igazgatója, feljelentői a Hungária kendergyár részvénytársasághoz visszahívták s önként kínálták neki az előnyös szerződést és a 13400 korona előleget. Ebből az előlegből Dukesz Lányi megbízottjától 670 koronát tényleg fel is vett, azon szerződés alapján, amelyet vasárnap irtak alá. A letartóztatás nagy szenzációt keltett Szabadkán, ahol Dukeszt széles körben ismerték. Dukesz ártatlanságát hangoztatja és védője útján felfolyamodást nyújtott be a letartóztatást elrendelő végzés ellen.

Zeneestély. Sárközy Kálmán és Vadas Ferkó újonnan szervezett kitűnő cigányzenekara minden pénteken este Knip Gáspár zombori sörcsarnokában hangversenyez, ahol ugyanakkor pompás halászlé kapható.

Meghívó. A Tulipán Szövetség — Magyar Védő Egyesület 1907. évi szeptember hó 26-ik napján 6 órakor, hivatalos helyiségében a Függetlenségi Kör tanácskozó termében, választmányi ülést tart, amelyre kérem a szíves megjelenését. Hazafias üdvözléssel Zomborban, 1907. évi szeptember hó 24-én. Vértesi Károly, elnök.

Kereskedelmi iskola Szabadkán. Szabadkán az ottani kereskedelmi egyesület áldozatkészségéből kereskedelmi iskolát létesítettek. Az új iskola ünnepélyes megnyitása vasárnap délelőtt ment végbe. A kereskedelmi egyesület dísztermében megtartott ünnepélyen megjelent Bezeredy István főispán, Biró Károly dr. polgármester és Lányi Mór orsz. képviselő. Részt vett továbbá az ünnepélyen Perjessy László, a szegedi kereskedelmi és iparkamara titkára. Az új iskola alsó osztályának harminckilenc tanulója van.

Viharos közgyűlés Baján. A múlt csütörtökön tartotta Baja város szeptember havi közgyűlését. A közgyűlésen, mely esendesnek és sima lefolyásúnak ígérkezett, váratlan vihar tört ki a polgármester jelentésének tárgyalása alkalmával. A bizottsági tagok egy része kifogásolta, hogy Hegedűs Aladár polgármester nem mondott le a Bajai Kereskedelmi és Iparbank alelnöki állásáról, holott a bank elnökgazdája ellen büntető vizsgálat van elrendelve. A polgármesteri jelentést csak a számadatok szürke tömegének mondták s a közgyűlés azt kívánta a polgármestertől, hogy évenként rendes munkaprogramot adjon. Hegedűs Aladár polgármester ezt meg is ígerte. Nyirati János különböző visszaéléssel és hanyagsággal vádolta a városi hatóságot. — Turay Mátyás pedig az árvaszeket vádolta hanyagsággal. A két felszólítást zajos közbeszólásokkal kísérték és a viharos lármát csak a főispán energikus állásfoglalása tudta lecsendesíteni. Ezután kimondották, hogy az összes bajai iskolák államosítását kérik a kormánytól s hogy a városi tanítók fizetését januártól kezdve rendezik. Aapidíjasokapidíját 1 korona 60 fillérről 3 koronára emelték föl. A városi pótdó csökkentését a város legnagyobb majorságának eladását tervezik.

Százharminc család megmentése. Dr. Balla Aladár főispánnal vasárnap délelőtt Virág István vezetésével monstre-küldöttség tisztelettel. Csupa szegény ember, földműves és saját kezére dolgozó kisiparos. Az emberek családjaikkal együtt Amerikába készültek, mert Ujvidéken az abnormisan drága lakásviszonyok közepette nem tudtak megélni. Virág rávette őket, hogy mielőtt tervüket végrehajtanák, menjenek vele együtt a főispánhoz. Virág István elmondta a főispán előtt azt az elképzelhetetlenül nagy nyomoruságot, amely a szegény embereket kivándorlásra készíteti s a küldöttség nevében megkérte, hogy építessen munkaházakat. A főispán a kérés teljesítésére nyomban hajlandó volt. Kijelentette, hogy a város törvényhatósági bizottságának közgyűlése elé indítványt terjeszt, hogy a város tulajdonát tevő husz kataszteri hold nagyságú „városi kert”-et munkaházak építési céljaira, teljesen ingyen engedjék át. — Megígerte ezenkívül, hogy eljár a kormánytól s kieszközli, hogy az állam építse meg a munkaházakat, vagy teljesen a saját költségén, vagy ha ez kivihetetlen, adjon akkora segítséget, amely munkaházak építését biztosítaná. A főispán ígérte nagy lelkesedéssel fogadták a küldöttség tagjai s megígérték, hogy kivándorlási szándékuktól elállanak. — A küldöttség révén dr. Balla Aladár ígéréstének híre ment a városban is s mindenütt nagy meglepetést keltett. — A városban a szegény családok megmentésére gyűjtést indítottak.

Halál a templomban. Megrendítő haláleset történt a múlt héten a bajai izraelita templomban. Teles Vilmos egyházkörműnök a reggeli ima elvégzése után összeszedte a gyűjtőperselyekből begyűlt könyöradományokat. Mikor ezzel készen volt, megmondta egyik mellette állónak, hogy mennyi gyűlt be. Ekkor összeesett. A zuhanásra felriadt emberek hozzásiettek, de mire odaértek, Teles már meghalt.

Agárverseny. A bácsbodrogmezei agárverseny egyesület november 3-án és 17-én tartja ez évi versenyét.

Az óbecsei polgári iskola államosítása. Az óbecsei községi iskolaszék a napokban ülést tartott, melyen elhatározták, hogy a polgári iskolának állami intézettel való átalakítása iránt megteszi a még szükséges intézkedéseket.

Letartóztatott rablóbanda. Veszedelmes rablóbandát tett ártalmatlanná a bajai esendőség. A bűnszövetkezetnek úgy jöttek nyomára, hogy a múlt héten Horváth Mihály gyümölcskereskedőnél betörték és onnan 1800 korona készpénzt és 2500 korona értékű ekszert elloptak. A nyomozás számai Oláh Farkas bajai lakoshoz vezettek. Minthogy Oláhnál már nem voltak található az ekszerek, a esendőség tovább nyomozott. Annny kiderült, hogy Oláh Farkas a legveszedelmesebb gonosztevők közül való, aki orszáhlási, madarasi és dunántúli cigányokkal áll állandó összeköttetésben. Oláh Farkas a vezér, ő eszeli ki a bűntényeket és a cigányokkal együtt hajítja végre. Eddig kiderítettek három nagyobb szabású betörést és egy országúti rablást. A esendőség a nyomozást tovább folytatja, mert ugylátszik, hogy egy, a fel országra kiterjedő bűnszövetkezettel áll szemben. Az eddigi nyomozások kiderítették, hogy a bandának egy „uri“ tagja is van.

HIRDETÉSEK.

o Darabos — majdnem pormentes — o

fűtőszén

mely kályhákban és tűzhelyekben igen jól használható, teljes kocsirakományban a zombori vasutállomáshoz, vagy kisebb mennyiségben házhoz szállítva olcsón kapható a Zombori Expertgőzmalomnál.

281-3-2

FIDIBUSZ

A legkitünőbb és legolcsóbb élclap

Szerkeszti: HELTAI JENŐ.

Főmunkatársak: Ambrus Zoltán, Moinár Ferenc, Herezeg Ferenc, Ignóty, Szomori Dezső.

Képel javát: Linck Lajos, Vesztroczky Manó, Paulini Béla, Fejks, Vadász, Erdey, Oláh, Süte, Csukássy, Koher és Kondor rajzolja.

Péntek délben már kezhez kapják a **FIDIBUSZ**-t a vidéki előfizetők a

Előfizetési ára páratlanul olcsó:
Egész évre 6 Kor., Negyedévre 1 K 50 f
Félévre 3 Kor., Egy óra 50 fillér

Egy szám ára 5 kr. (10 fill.)

Friss, vidám, pajkos eredeti, eleven, érdekes, bátor, diszertesen illusztrált heti élclap. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a FIDIBUSZ kiadóhivatala

Budapest, Rökk Szilárd-utca 9.

Igazság.

POLITIKAI HAVISZEMLE.

— A LEGRADIKÁLISABB MAGYAR UJSÁG. —

SZERKESZTI

Dr. PATAJ SÁNDOR ügyvéd ZOMBOR

Magyarország függetlenségi törekvéseinek és az emberiség szociális haladásának összeegyeztetője. Igazságügyi, társadalmi és irodalmi felszorgató, hibák ostromozója. Minden irányban demokrata, radikális, szabadon gondolkodó folyóirat.

Előkelő munkatársakkal, népies hanggal, tisztességes modorral.

Hirdetési olosok és állandó értékűek.

Egy egész oldal hirdetési ára 1 óra 20 kor., egész évre 200 korona.

Egész évre 1 forint.

Idei saját tenyésztésű **fajbaromfi** és fajtojasok jutányos áron kaphatók **Heisinger Antal** postafőtisztnél Zombor, Sztapári-ut 6. szám alatt. Felnövésű sárga orpington darabja 5 korona, pekingi kacsa darabja 5 korona. — Tavalyi költés sárga orpington 7 kor., pekingi kacska 6 korona. — Keresztezés (orpington magyar) 4 kor., orpington Brahma kiváló tojó, tollas lábu, darabja 6 korona. — Orpington és keresztezés, valamint fekete baromfi fajtojasok állandóan kaphatók. — Orpington darabja 40 fillér, többi darabja 20 fillér. Sárga öt ujjas orpington idei (speciális) darabja megegyezés szerint. — Előjegyzés tavaszra február 15-től való szállításra elfogadtatik. 291-3-1

5290/1907. szám.

Pályázati hirdetmény.

A palánkai járáshoz tartozó Bács-tóváros községében leköszönés folytán üresedésbe jött községi orvosi állásra pályázatot hirdetek.

Javadalom:

Havi előleges részletekben fizetendő évi 1600 korona készpénzfizetés, — 80 fillér nappali, egy korona 20 fillér éjjeli látogatási díj, 40 fillér halottkémlelési díj.

A községi orvos köteles a szabályrendeletileg megállapított díjak mellett a községben a husszemplét és vágatási biztosi teendőket végezni.

Pályázati határidő **1908. évi január 1.**

Felhívom a pályázni óhajtókat, hogy kérvényüket hivatalomhoz a határidőn belül nyújtsák be.

Palánkán, 1907. szeptember 17.

H i p p,
főszolgabíró.

288-3-2

10581/polg. 1907. szám.

Hirdetmény.

A m. kir. kereskedelemügyi miniszternek 1907. évi március hó 26. napján 21618/III. 907. szám alatt kelt s a zombor—óbecsei h. é. vasut céljaira Zombor sz. kir. város határában fekvő és dr. Peicsics György tulajdonát képező ingatlanból szükséges földterületre a kisajátítási eljárást elrendelő határozata következtében megtartott kisajátítási eljárás során a zombor—óbecsei h. é. vasut között egyrészt és dr. Peicsics György kisajátítást szenvedő között másrészt a kártalanítási árra egyezség létre nem jövén,

a kir. törvényszék Zombor szab. kir. város határában fekvő s dr. Peicsics György tulajdonát képező a zombori 3861. sz. betétben felvett:

a 19950. hr. számú 16.⁹⁵¹ hold területből 1459 □ öl,

a 19951. hr. számú 814 □ öl területből 47 □ öl, és

a 20044. hr. számú 39.735 hold területből 2 hold 176 □ öl kisajátított és a zombor—óbecsei h. é. vasut céljaira már elfoglalt ingatlanra a kártalanítási eljárást az 1881. évi XL. t. c. 46. §-a alapján elrendeli; e végből tárgyalási határnapul az **1907. évi október hó 11-ik napjának d. e. 9 óráját**

ezen kir. törvényszék ele (Megyeház I. emelet 17. szoba) kintüzi, amelyre a kisajátító részvénytársaság képviselőjében dr. Gombos Ignác zombori ügyvédet, és a kisajátítást szenvedő dr. Peicsics György budapesti lakost azzal a figyelmeztetéssel idézi meg, hogy bármelyikük elmaradása a kártalanítás felett hozandó érdemleges határozatot gátolni nem fogja;

egyben a netán távollevő vagy ismeretlen helyen tartózkodó kisajátítást szenvedett részere ügygondnokul dr. Németh Arthur zombori ügyvédet kinevezi, s őt a fenti határnapra ugyanesak megidézi.

A tárgyalás vezetésével Bayer Manó kir. törvényszéki bírót és Salgó László kir. törvényszéki aljegyzőt kiküldi.

Zomborban, 1907. évi szeptember hó 11-én. A kir. törvényszék.

Dr. Eperjesy Béla,

kir. tszeki elnök.

279-3-3

Hirdetések felvételnek

☒ a legolcsóbb árak mellett ☒

LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN

Erzsébet-körút 13. sz. alatt.

5310/1907.

Pályázati hirdetmény.

A Mélykut községben lemondás folytán megüresedett községi orvosi állásra pályázatot hirdetek.

Az állás javadalmozása: 1600 korona készpénzfizetés, 60 fillér nappali, 1 kor. 20 fillér éjjeli látogatási, továbbá 40 fillér halottkémlelési díj és a husszemplédijak.

Felhívom a pályázni kívánókat, hogy az 1883. I. 9. §-a, illetőleg az 1876. XIV. 143. §-a értelmében felszerelt és az eddigi működést igazoló bizonyítványokkal is ellátott kérvényüket hozzám **f. évi október hó 15-ig** bezárólag benyújtsák.

Bácsalmás, 1907. szeptember 16.

Főszolgabíró hiv. távol:

K O L L E R,
szolgabíró.

290-2-1